

Hiç bir milletin kendisi ile ilgili sanatı doğuştan gelişmiş, biçimlenmiş, modern değildir. Her sanat başta basit yapılarla kurulmuştur. Beunu bilmemezlikten gelmek veya inkar etmek bilgisizlikten başka bir şey değildir.

Her sanat gibi müzik sanatı da doğuştan basit bir sanat olarak doğmuştur. Hatta ilk doğuştan bunun müzik olduğunu dahi kimse bilmiyordu. Bir nevi mırıldanma idi, bir nevi taşın ağacın birbirine vurulması ile çıkan seslerin duygu üzerindeki bırakmış olduğu haz ve duygu titremesi ile sevgiye dönüşmüştür.

Çok zaman sonra bu mırıldanmalar ve vurgular hatta şimşeğin çakışı, yağmurun yağışı şekillenmeye ve biçim kazanmaya başlamıştır. Tanrıya yakarmakla başlayan biçimsellik bir zaman sonra toplumun eğlencesi, işçinin gücü, milletin sembolü olmuştur. İşte buna göre ilk folk müziği dediğimiz halk müziği ezgileride böylece meydana gelmiştir.

Bireysel yapılaşmayla topluma sunulan müzik belirli sürelerin geçmesi ile değişikliklere uğrayarak halkın en çok sevebileceği müzik parçaları haline dönüşmüş ve böylece bireysel yapı anonim yapı şekline dönüşmüştür.

Sahibi unutulmuş, toplumun malı olmuştur. Öylesine sahilenme ki köydeki Çoban Mehmet'le Saraydaki Hasan Paşa aynı şeyleri hissetmişlerdir.

İşte o devirde toplumun malı olan o müzik anonimden tekrar bireyselliğe dönüşmeye başlanmıştır. Buna göre ne olmuştur.

- 1 - Halk müziği esas alınmıştır.
- 2 - esas alınan bu temel müziğe bir çatı kurulmuştur
- 3 - Kurulan bu çatının müstemilatı tamamlanıp bilimsel bir yapıya dönüştürülmüştür.
- 4 - İşte bu kuruluşun üstünü sanat yapısı daha bilimselleşmiş teorilerle Esaslarla bağlanmış bir müzik bölümü kurulmuştur ki buna da TSM denilmiştir.

Gerek dizi olarak gerekse ritim olarak ve gerekse duygu

olarak birbirlerinden Kopması mümkün olmayan kökü aynı dalları ayrı bir ağaç türemiştir.

Bir damardaki alyuvar akyuvarlar gibidirler. Hiç birisi diğeri olmadan ila nihaiye hayat bulunmaz. Her şey tek başına bir müddet sonra toplumda usanç uyandırır. Bu sebeptendir ki her iki sanatın da müşterek yaşaması şart olmuştur. Bu sadece bizim musikimizde değil bütün dünya musikisinde böyle başlayıp böyle yaşamıştır.

Geçen yıl bir ay kadar Erzurum tarafında bulundum. Halk müziğini daha yakından inceleme fırsatı buldum. Bu müziğin Türkiyede yetişmiş en büyük hocası sayın Nida Tüfekçi Ağabeyle beraberdim. Kendisi ile sohbetimizde "Türk halk Müziği ile Türk Sant Müziği Bir binanın temeli ile üst yapısıdır hocam" dediğimde Sayın Hocamız Samimiyetle "evet" dediler. Böylece inancım daha çok güç kazandı. Türk Halk müziği sanatçıları o güzelim buram buram Anadolu kokan türküleri okudukça bizim birbirimizden ayrı görmek sevdasında olan kişilerin akıllarına güldüm. Zaten Bağlama düzeni ile Tambur düzeni birbirlerine o kadar yakın ki birisi bir sekizliği yirmidört eşit olmayan aralığa bağlamış TSM diğeri ise onyediyedi eşit olmayan aralığa bağlamış TSM. Türk sanat müziği icrasında (Ki bunlar dizilerin yapılışında var olduğunu kabul ettiğimiz halde) kullanmayız. Aramızda iki veya üç aralık farkı kalır ki bunu da fark kabul etmek bile akılsızlık olur. Bir Kerem ayağı ile hicazı ayrı görmek, bir müstezatla nihavent veya rastı ayrı görmek bir misketle Hüzam, segah makamlarının icrada farklılığını bulmak mümkün değildir. Hal böyle iken inatla Türk sanat müziğini başkasına mal etmek sevdasında olan kişilerin hangi amaçla ve kime hizmetle görevli olduklarını bilmek zordur. İç içe geçmiş bir müzik düzenine başka sahip arama bana göre budalalıktır. Allah rahmet eylesin Müzikolok Sayın Hüseyin Saadettin Arel'in "Türk müziği kimindir" adlı notlarından derlenerek meydana getirilmiş kitapçığı okusalar Türk müziğinin kül olarak kimin olduğunu öğrenirlerdi.

Numunesi sayılmayacak kadar olan benzeşmelerden bir tanesini söyleyim sizlere. İnsan duygusu bu kadar eş mana-

tezahür edebilir mi? Böylesine aynı şeyleri duyabilir mi, yaşayabilir mi, hissedebilir mi?

Vardım ki yurdundan ayağ göçürmüş
yavru gitmiş ıssız kalmış otağa
Camlar şikest olmuş meyler dökülmüy
Sakiler meclisten çekmiş ayağı.

Bayburtlu Zihni'nin bu enfes, hüznünü, feryadını, ağdını göklere haykırmasını saraydaki Nevres Paşa ile Bayburt'taki aşık ayın duygularla dile getirmişler Birisi Şehnaz makamında bestelemiş bir diğeri ise Tahir makamında. Şimdi Allah aşkına birbirlerinden yüzlerce kilometre uzakta olan biri sayarda diğeri köyde olan bu insanların duygu birliğinin eş olmasını nasıl izah edebilmisiniz.

Güneydoğu Anadolu'ya inin. Yakın tarihe kadar Türk Halk Müziği ile ayrı görülen veya görülmek istenen müzik aynı zaklarla icra edilebilir mi idi. En katı tutumlu müzisyenlerin dahi hiç fark görmeden dinledikleri bu icrayı nasıl inkar edebiliriz. Görüyorsunuz ki istesenez de ayıramıyorsunuz.

Orta Anadolu da halen oyun havalarında Zil, Çalpare, Meydan sazı, Cümbüş, Ud, keman, darbuka beraber çalınarak icra edilir. Yıllardır klarinet de bu takıma katılarak tam bir müşterek saz topluluğu haline dönüşmüştür. İstanbul Türküleri, Rumeli ve Kahramanlık Türküleri, Çifte TIN denilen Oyun Havası, Mandıra denilen oyun havası halen her iki tarafın müşterek sazları ve çok zaman da karışımları ile icra edilir. Aynı zevk ve aynı anlayış ile zevkle dinlenir. Birbirlerinden farklı olsalar idi bu müzikler ayrı sazlarda Aynı seslerin basılması ile icra edilir ve aynı duygu ile dinlenebilir mi idi.

İkisinin birbirinden ayrı olduğunu anıtlamağa çalışmak aczin en büyük örneğidir. Milli kültürümüze ihanet olur. Temeli şuursuzca dinamitlemeye çalışmak Türklüğümüze zede getirir. Bu da bize zarar getirir başklarının sevindirir.

Ömrünü neyin tatlı nağmeleri ile geçiren, yıllarca müziğe hem de klasik Türk müziğine emek vermiş olan büyük feylesof Neyzen Tefik

Kim görmüştür güzellerin vefasın
Aşık olan sürer dünya safasın

adlı rumeli türküsünü neyi ile terennüm edip kendinden geçerken acaba " bu neyle değil de bağlama ile mi çalınır" di-

yordu. Tamamen Türk sanat müziği kuralları ile delikleri açılmış olan neyle bu türkü çalınıp söylenebiliyorsa hele hele neyzen Tefvik gibi bir insanı kendinden geçirtebiliyorsa, bu müziğe ayrı bir müziktir demek aptallık olur.

Biz sözümüzü müsaade ederseniz Karacaoğlan'ın bir dördlüsü ile bitirelim.

Karacaoğlan sırrın kime danışır
Siyah zülfün mah yüzüne kıvrışır
Ayrılanlar elbet bir gün barışır
Ağlama sevdiğim gül dedi bana.

Biz Karacaoğlan'ın o yüce duygusu gibi inanıyoruz ki bütün bu ayrıcalıklar zaman içerisinde bitecek. Bizim olan sanatlarımıza el birliği ile sahip çıkacağız. Yıllarca el dışarıdan, bazı akılsızlar içeriden yıkmaya çalıştıkları halde bu yüce Milleti yıkamadı ise bu yüce müziğimize de zarar veremeyeceklerdir.

Hepinize sağlık ve mutluluklar diler hürmetlerimi sunarım efendim.

Ali Şenozan